

Datum 2019-11-20
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2019/0248
Ert diarienummer Ku2019/01489/MD
Handläggare Hans von Axelson

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet En moderniserad radio- och tv-lag – genomförandet av ändringar i AV-direktivet (SOU 2019:39)

Myndigheten för delaktighet arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet tillstyrker utredningens förslag om skärpta krav avseende tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i enlighet med ändringar av AV-direktivet (kap. 10).

Myndigheten för delaktighet anser att det bör tydliggöras att huvudregeln är att meddelanden av vikt för allmänheten, VMA, ska vara tillgängliga, och avstyrker därför utredningens förslag till skrivning om att det ska göras ”när så är möjligt” (avsnitt 10.2.5).

Myndigheten för delaktighet anser att vidaresändningsplikten bör utökas till att omfatta tilläggstjänster som är avsedda att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning (avsnitt 15.5.2).

Myndigheten för delaktighet stödjer förslaget om förbud mot uppmaning till våld eller hat avseende vissa satellitsändningar med ursprung i tredje land.

Myndighetens synpunkter

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (kap. 10)

Mot bakgrund av att yttrandefrihetsgrundlagen har ändrats på ett sådant sätt att radio- och tv-lagen kan möjliggöra att ställa krav på tillgänglighet även för s.k. beställ-tv som tillhandahålls via tråd¹ bedömer utredningen att AV-

¹ Med beställ-tv via tråd avses sändning på annat sätt än genom radiovågor, t.ex. genom distribution via internet.

direktivet (i det följande ändringsdirektivet) kan genomföras fullt ut avseende krav på tillgänglighet genom en ändring i radio och tv-lagen. Myndigheten för delaktighet välkomnar utredningens bedömning och stödjer utredningens förslag till ändring i radio- och tv-lagen.

Myndigheten för delaktighet stödjer vidare förslaget att det i enlighet med ändringsdirektivet ställs krav på att leverantörerna av medietjänster ska rapportera hur de har uppnått de krav som ställts upp för tillgänglighet. Myndigheten för delaktighet stödjer också förslaget att leverantörerna av medietjänster ska ha handlingsplaner och att det införs ett bemyndigande för att precisera i föreskrift hur återrapporteringen ska gå till och om vad som ska finnas i en handlingsplan.

Myndigheten för delaktighet stödjer dessutom förslaget att Myndigheten för press, radio och tv bör utses som ansvarig kontaktpunkt online för bland annat klagomål.

Vad gäller förslaget om meddelanden av vikt för allmänheten, VMA, är förslaget att de ska, när så är möjligt, utformas så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning (avsnitt 10.2.5). Myndigheten för delaktighet har i ett tidigare remissvar² framfört vikten av att se över tillgänglighet och VMA och välkomnar att frågan nu aktualiseras till följd av ändringsdirektivet. Utredningen menar att det är viktigt att meddelandena omedelbart kan sändas och att det kan ta tid att göra dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, vilket enligt utredningen motiverar formuleringen ”när så är möjligt”.

Myndigheten för delaktighet menar att en sådan formulering kan uppfattas som att det inte är möjligt att göra VMA tillgängliga. Tvärtom går det i de flesta fall att tillgängliggöra VMA redan från början. Myndigheten för delaktighet anser därför att ett undantag från allas möjlighet att ta del av VMA bör formuleras så att det tydligt framgår att huvudregeln är att de ska vara tillgängliga. Det bör även närmare analyseras i vilka fall det inte är möjligt att sända tillgängliga VMA.

² Betänkandet Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ansvar (SOU 2018:50).

Vidaresändningsplikt (kap. 15)

Utredningen föreslår att sökbar text-tv ska ingå i vidaresändningsplikten. Myndigheten för delaktighet anser att det är ett bra förslag eftersom sökbar text-tv omfattar textning av program. Textning inom ramen för text-tv är en form av tilläggstjänst som skapar bättre tillgänglighet för fler människor.

Myndigheten för delaktighet anser dock att vidaresändningsplikten bör utökas till att generellt omfatta tilläggstjänster som är avsedda att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. En sådan generell utökning skulle förbättra förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att beredas tillgång till tv-program i enlighet med artikel 30 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det skulle också bättre hänga samman med olika EU-direktiv som syftar till att skapa förutsättningar för att personer med funktionsnedsättning ska få bättre tillgång till medietjänster på den inre marknaden.

EU har också under året beslutat om ett tillgänglighetsdirektiv (EU 2019/882). Detta direktiv omfattar tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster (Elektroniska programguider och överföring av tillgänglighetstjänster som undertextning, syntolkning, talad textning och teckenspråkstolkning).

Genom att utnyttja möjligheten att reglera vidaresändningsplikten skapas större möjligheter att utnyttja den tekniska utveckling som kan förutses till följd av ovan nämnda tillgänglighetsdirektiv. På detta sätt kan efterlevnaden av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ytterligare förbättras.

Innehåll som uppmanar till våld, hat eller terroristbrott (kap. 7)

Myndigheten för delaktighet stödjer förslaget med särskild reglering för vissa satellitsändningar med ursprung i tredje land där programmen inte ska få innehålla någon uppmaning till våld eller hat. Det gäller grupp eller medlem av en grupp på någon av de grunder som anges i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Myndigheten för delaktighet vill dock uppmärksamma att den föreslagna ändringen inte kommer att ge ett heltäckande skydd mot uppmaning till våld eller hat i enlighet med ändringsdirektivet, varför en bredare översyn i syfte att åstadkomma ett sådant skydd kan vara motiverad.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), sektionschef Magnus Lagercrantz och utredare Hans von Axelson (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Malin Ekman Aldén

Hans von Axelson